

Hoe zet je deze kwaliteitskaart in?

1. Lees vooraf de hierbij behorende achtergrondinformatie 'Onderwijs aan tweedejaars nieuwkomers in swv IJssel Berkel'
2. Bepaal de beginsituatie van de nieuwkomer
3. Kies een optie en voer de acties die bij de optie beschreven staan uit. Lees onderstaande inleiding.

De les en de voorbereiding van de les

Vorbereiding van de les

Bepaal het doel van de les (voor de nieuwkomer):

- Wat is het doel van de les? Kennisontwikkeling of begrijpend leesstrategie oefenen? Bepaal jouw doel voor deze les.
- Is dit ook een passend doel voor de nieuwkomersleerling? Welke voorkennis vraagt het? Wat wil ik dat nieuwkomersleerling leert/kan/begrijpt/weet ...? Maak eventueel een keuze als er meerdere doelen horen bij de les.
- Wat is er in voorwaarde nodig om het doel van de les te behalen?
 - o Vloeiend kunnen technisch lezen
 - > tip: Lukt dat nog niet, lees dan de tekst voor (of laat voorlezen);
 - o Begrijpen van de tekst om de strategie goed te kunnen toepassen.
Bijvoorbeeld: is samenvatten het doel, dan moet je de tekst wel begrijpen.
 - > tip: Stel de tekst is pittig, maar na pre-teaching en taalsteun schat je in dat de leerling kan aansluiten. Zet dan hierop in en zorg voor taalsteun tijdens en na de les door een steun bij verwerkingsactiviteit of maak deze passend;
 - o Begrijpen van de tekst om de strategie goed te kunnen toepassen.
Bijv.: is samenvatten het doel, dan moet je de tekst wel begrijpen. Je schat in dat ook na pre-teaching de tekst te lastig is.
 - > tip: Kijk dan of hetzelfde doel behaald worden met een eenvoudiger tekst. Bijvoorbeeld: de groep 8 leest de B-tekst en moet deze samenvatten. De A-tekst is eenvoudiger, de nieuwkomer vat deze tekst samen;
 - o Begrijpen van de tekst om goede antwoord te geven op vragen of opdracht van de verwerkingsactiviteit goed uit te voeren;
 - o Een bepaald taalvaardigheidsniveau: bijvoorbeeld weten wat functiewoorden zijn.
 - > tip: Kijk dan of het doel passend is voor de nieuwkomer. Zo, ja besteed dan voorafgaand aandacht aan de 'moeilijkheid'.
Of kijk of de tekst waar het doel mee behaald wordt passend is.

Aanbod van woorden:

- Kies de 15 belangrijkste woorden uit de tekst en biedt die in een pre-teaching aan.
Denk aan variatie in woorden: zelfstandige naamwoorden, werkwoorden, functiewoorden, uitdrukkingen
- o Maak keuze op welke manier je aandacht geeft aan deze woorden.
Vertalen in thuistaal en daarna labelen (= het nieuwe woord in het Nederlands toevoegen aan de al aanwezige kennis in de thuistaal)? Kort uitleggen? Of robuust onderwijzen (uitgebreid aanbieden, bespreken, uitleggen en niet te vergeten herhalen). [Met de woorden in de weer-didactiek?](#)
 - o Zorg dat de gekozen woorden voorafgaand aan de les, tijdens en na de les aandacht krijgen.
 - o Zorg voor voldoende herhaling van woorden (consolideren, zie: 'Onderwijs aan nieuwkomers in swv IJssel Berkel'). Liefst in verschillende betekenisvolle contexten. Voorbeeld: in een opdracht, in een samenwerkactiviteit, in een (rijke) tekst/boek, in een film, in een spelletje (consolideerspelletjes voorbeelden: [Consolideerspelletjes beginnende nieuwkomers](#), [Consolideerspelletjes obs Wereldwijs](#)).

De les en de voorbereiding van de les - vervolg

Voorafgaand én tijdens de les	Thuisstaal: Vraag je af of inzet de thuisstaal mogelijk is. Door; vertaalapp/-programma, taalmaatje, volwassene (ouder, assistent, leerkracht).
	Taalsteun: Vraag je af welke taalsteun (geplande scaffolding) je inzet voorafgaand aan de les én tijdens de les. Op leerlingniveau: <ul style="list-style-type: none">o leest de tekst in thuisstaal;o neemt tekst mee naar huis en praat er over met ouders of bespreekt de tekst met medeleerling met dezelfde thuisstaal;o mag vertaalapp of Google (afbeeldingen) gebruiken om moeilijke woorden op te zoeken;o kan gebruik maken van opzoekboek (de geschreven themawoorden staan op een praatplaat, boekje met themawoorden);o bekijkt een (extra) filmpje (tip: zet indien mogelijk de ondertitelingsmogelijkheid in de thuisstaal aan.):<ul style="list-style-type: none">◆ pre-teaching of herhaling van filmpje uit de klas;◆ instructiefilmpje (zoals bijvoorbeeld oude Gerrit voor spelling Taalactief 4-filmpjes, denk aan je eigen methode);◆ andere over het onderwerp. Bijvoorbeeld: uit Beeldbank, School-tv, etc. Op leerkrachtniveau: <ul style="list-style-type: none">o gaat voorafgaand aan de les in gesprek over de tekst en de moeilijke woorden (interactieve scaffolding) in een kleine groep;o leest de tekst voor en de leerling leest mee;o bespreekt en legt uit voorafgaand aan de les de moeilijke woorden;o gebruikt voorafgaand dezelfde tekst ook tijdens het oefenen van technische lezen, zodat het lukt om de moeilijke woorden te lezen en de tekst herhaald wordt voorgelezen;o kiest een verduidelijkend filmpje en laat deze een aantal keren zien;o geeft een luister-/kijkopdracht mee tijdens het kijken van het filmpje. Eventueel 2x kijken;o tekent voorafgaand aan de les (kleine groep) op een groot vel papier om tot begrip van de tekst te komen. Door tekeningen te maken per alinea van woorden, om verbanden te leggen etc. om al modellerend samen tot begrip te komen.. Tevens als geheugensteun bij verwerking. Zie voorbeelden taalsteun 6.2. 'Onderwijs aan tweedejaars nieuwkomers in swv IJssel Berkel';o tekent op het bord tijdens de les om tot begrip van de tekst te komen (moeilijke woorden tekenen en verbanden leggen);o onderstreept woorden in tekst;o maakt gebruik van (ven)-diagrammen, tabellen om te verduidelijken (overeenkomsten, verschillen, etc.);o zorgt voor voldoende herhaling van de moeilijke woorden in betekenisvolle contexten (bijv. rijke teksten, nieuwe opdrachten); Zie voor meer voorbeelden van Taalsteun: Kwaliteitskaart Taalsteun- Anne van Buul
Ondersteuning plannen	Plan de momenten op je rooster waarop je taalsteun geeft aan de leerling. <ul style="list-style-type: none">o Voorafgaand aan de les;o Tijdens de les;o Eventueel na de les als (extra) moment of indien nodig bij de verwerking.

Opties	Actie	Achtergrondinformatie	Materialen. Vul zelf aan:
<p>Optie 1a: Leerling</p> <ul style="list-style-type: none"> - heeft goede basis technische lezen (in thuistaal en/of Nederlands) > dan AVI M5; - heeft grote kennis in thuistaal en/of Nederlands. Dit bepaal je als leerkracht intuïtief, gevoed door interesse en onderwerp en motivatie/leergierigheid van de leerling; - beheerst de DAT (dagelijks algemene taal) woorden en gaat gaandeweg steeds meer CAT (cognitief academische taal) woorden leren net als zijn leeftijdsgenoten; - zijn/haar Nederlandse woordenschat is minder groot dan Nederlandse leeftijdsgenoten; - beheerst alle streefdoelen van de LOWAN-leerlijnen of de doelen die nog niet worden beheerst komen aanbod middels de reguliere stof. 	<p>Deze leerling doet mee met de groep. Kijk naar het doel van de les: wat is er voor de leerling nodig om hier aan te voldoen?</p> <p>Versterk het aanbod om het doel van de reguliere les te behalen. Bedenk wat je voorafgaand, tijdens of na de les(instructie) doet. Pas taalsteun* toe bij elke tekst en instructie. Zet de thuistaal in (zowel de aanwezige kennis als wel de vaardigheid om de tekst in de thuistaal te lezen). Laat de leerling de tekst vertalen in zijn/haar thuistaal.</p> <p>NB: Een beperkte (Nederlandse) woordenschat kan zorgen voor minder begrip. Inzet van de thuistaal is daarom een goed hulpmiddel. In een pre-teaching extra aandacht besteden aan de woorden/woordclusters (zeker bij leerlingen die niet kunnen lezen in de thuistaal) is nodig. Doe dat in de pre-teaching.</p> <p>Zorg voor voldoende herhaling (van de woorden) en samenwerkingsopdrachten of andere coöperatieve werkvormen.</p> <p>Zelfredzaamheid Zet in op het leren je zelfstandig te redden. Leer de leerling vaardigheden aan waardoor hij/zij dat kan. Bijvoorbeeld hij/zij leest een moeilijk woord in een tekst: het verder lezen en terug lezen, het opzoeken van moeilijke woorden (woordenboek, vertaalapp, google afbeeldingen). De leerling moet weten dat hij/zij daar altijd op kan terugvallen. Wijs de leerling daar op en maak hem/haar daar vaardig in.</p>	<p>LOWANlijst met onderwijsbehoeften nieuwkomers groep 1-8. Hier vind je suggesties voor taalsteun in leeromgeving of door leerkracht.</p> <p>Kwaliteitskaart Taalsteun Anne van Buul Hogeschool de Kempel</p>	<p>Reguliere stof</p> <p>Lezen met de pen-Estafette (waarbij werken in teksten: onderstrepen, omcirkelen en aantekeningen maken centraal staat)</p> <p>Junior Einstein teksten (verschillende niveaus)</p> <p>Tijdens de uitleg van zaakvakken worden aantekeningen op het digibord gemaakt (EDI). Deze kunnen ook als voorbereiding op de les al klaarstaan op je digibord. De leerling kan deze aantekeningen uitgeprint voor zich hebben liggen als steun. Daarnaast kan pre-teaching m.b.v. deze aantekeningen helpend zijn.</p>
<p>Optie 1b: Leerling</p> <ul style="list-style-type: none"> - heeft goede basis technische lezen (in thuistaal en/ of Nederlands) > dan AVI M5; - heeft grote kennis in thuistaal en/ of Nederlands. Dit bepaal je als leerkracht intuïtief, gevoed door interesse en onderwerp en motivatie/ leergierigheid van de leerling; >> 	<p>Deze leerling werkt aan eigen doelen én doet mee met de groep.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zet in op hiaten die horen bij het vak begrijpend lezen.: Selecteer doelen die passen bij de hiaten, maak bijvoorbeeld een keuze vanuit de LOWAN-leerlijnen (voor het eerste jaar). - neem deze leerling ook mee in het reguliere aanbod. <p>Daarnaast: idem leerling 1a (zie hierboven).</p>	<p>Idem optie 1a</p>	<p>Reguliere stof</p> <p>Beter Bijleren Begrijpend lezen (korte teksten met heldere vraagstelling)</p>

Opties	Actie	Achtergrondinformatie	Materialen. Vul zelf aan:
<p>Optie 1b: - <i>vervolg</i> Leerling</p> <ul style="list-style-type: none"> - beheerst de DAT (dagelijks algemene taal) woorden en gaat gaandeweg steeds meer CAT (cognitief academische taal) woorden leren net als zijn leeftijdsgenoten; - zijn/haar Nederlandse woordenschat is minder groot dan Nederlandse leeftijdsgenoten; <p>Hiaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - beheerst nog niet alle streefdoelen van de LO-WAN-leerlijnen. Deze doelen zijn al behandeld in de reguliere stof en komen niet meer aan de orde. 	<p>Zie vorige pagina.</p>		
<p>Optie 2: Leerling</p> <ul style="list-style-type: none"> - kan niet lezen in thuistaal en het technisch lees-niveau in het Nederlands is lager dan AVI E4; - beheerst de DAT (dagelijks algemene taal) en gaat gaandeweg de CAT (cognitief academische taal) leren; - Het is onduidelijk hoe groot de kennis in de thuistaal is. Dit bepaal je als leerkracht intuïtief, gevoed door interesse en onderwerp en motivatie/ leergierigheid van de leerling en de thuisomgeving. <p>Let wel: zet hoog in. Denk niet te snel dat het te moeilijk is. Geef dan meer taalsteun.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zijn/haar Nederlandse woordenschat is minder groot dan Nederlandse leeftijdsgenoten. <p>Hiaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - beheerst nog niet alle streefdoelen van de LO-WAN-leerlijnen. Deze doelen zijn al behandeld in de reguliere stof en komen niet meer aan de orde. 	<p>Deze leerling werkt aan eigen doelen én doet mee met de groep, maar heeft versterkt aanbod* (taalsteun* én pre-teaching en herhaling) nodig.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zet in op hiaten; de doelen geselecteerd vanuit de LOWAN-leerlijnen. - neem vervolgens deze leerling ook mee in het reguliere aanbod. Pas taalsteun* toe bij elke tekst. Versterk het aanbod door pre-teaching, ondersteuning tijdens de les en herhaling. <p>NB:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Houd er bij deze leerling mee dat veel kennis nieuw is. Wekelijkse taalsteun* geven in een kleine groep is het advies. * Zorg voor de nodige herhaling. * Werk langer aan één onderwerp. Zoek nieuwe teksten, boeken en filmpjes bij het onderwerp. Zo is de kans op herhaling van kennis (en woorden) het grootst. De kennis zal dan beter beklippen. Ook zal de leerling daardoor zijn kennis verbreden en verdiepen. * zorg voor samenwerkingsopdrachten en andere coöperatieve werkvormen. Deze leerling heeft extra steun nodig van de leerkracht om te komen tot een échte samenwerking. Ondersteun de leerling (en zijn/haar maatje) daarbij. Geef aan hoe je samenwerkt, wat er verwacht wordt. Help bij de taakverdeling en zorg dat de leerling een succeservaring opdoet. 	<ul style="list-style-type: none"> - idem optie 1a + zet extra materialen om te zorgen dat aangeboden kennis in verschillende contexten terugkomt. Bijvoorbeeld met: <ul style="list-style-type: none"> - Zoeklicht informatief - Kijkdoos boeken - Junior informatieboeken - Makkelijk en leuk <p>Tip kijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - welke boeken/ rijke teksten zijn geschikt, - interactieve praatplaten, - educatieve filmpjes (schooltv, etc), - vraag de bibliotheek naar passende boeken. 	<p>Reguliere stof</p> <p>Materialen, boeken en teksten met veel visuele ondersteuning</p>

Aandachtspunten	Actie	Achtergrondinformatie	Materialen. Vul zelf aan:
Lezen met begrip	Zie 'Onderwijs aan tweedejaars nieuwkomers in swv IJssel Berkel' Bedenk telkens wat is jouw doel bij deze les/activiteit? - Kennis (woordenschat) ontwikkeling? Of - Leesplezier vergroten? Of - Leesstrategieën aanleren?		
Toetsing			
Methode-afhankelijk	Geeft meeste inzicht op leerbaarheid van de leerling. De woorden uit de tekst zijn aangeboden, meerdere keren herhaald. De tekst is uitgebreid besproken, woorden zijn meerdere keren aan de orde gekomen. De verwerkingsvragen zijn gemaakt, daaruit kun je afleiden of de leerling de tekst begrepen heeft. Wat is er beklifd bij de leerling?		
Methode-onafhankelijk	<ul style="list-style-type: none"> - Geeft inzicht waar de leerling staat t.o.v. een normgroep. - Geeft inzicht in persoonlijke groei. - Toets deze leerlingen adaptief. NB: Echter het resultaat op de toets is sterk afhankelijk of leerling toevallig (Nederlandse) kennis heeft die in de tekst aan de orde komt. Anders komt de leerling niet tot begrip van de tekst. Kent de woorden niet en kan geen verbanden leggen in de tekst.		
Zorgen over de ontwikkeling			
Leerling komt niet tot begrip	Analyseer waar het probleem zit. <ul style="list-style-type: none"> - Is het technisch leesniveau van de leerling? Wat als we tekst voorlezen en de leerling mag meelesen. Lukt het dan? - Is het woordenschatprobleem? Wat als dat woorden van te voren worden aangeboden, de tekst wordt voor besproken, de thuistaal ingezet mag worden (dus uitgebreide taalsteun is gegeven)? Gaat het dan beter? 		